№ 254 12 დეკემბერი, სამშაბათი 1866—1878 12 დეკემბერი, სამშაბათი № 254

რედაქცია: სოლოლაკზე, სერგიევის ქუჩაზე, Iვ. ამირაღოვის სახლში № 8.

კანტორა რედაქციისა: სერგიევის ქუჩაზე, Iვ. ამირაღოვის სახლებში, № 8.

ხელის-მოწერა მიიღება კანტორაში. გარეშე მცხოვრებთათვის: Въ Тифлисъ. Въ редакцію газ. „Дроэба".

გაზეთის ფასი: მთელის წლისა—8 მან., 6 ხევარ წლისა—4 მ.ნ. და 50 კაპ., ოთხის თვის—3 მან.

ყოველ დღე ორშაბათს გარდა

დროება

ცალკე ნომერი ღირს შაურათ

განცხადება: მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და სხვა ენებზე.

ფასი განცხადებისა: [illegible] ბით ასოზე—1 კაპ., ახო-მთავრულით სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივის ციცეროთი—5 კაპ., პატარათი—4 კაპ.

რედაქციას უფლება აქვს გასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდათ გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატიები ავტორს არ დაუბრუნდება.

საქართველო

ქალაქის კენჭის-ყრა

დღეს, სამშაბათს, იწყება კენჭის-ყრა ქალაქისა; დღეს პირველი ხარისხის ამომრჩეველთა უნდა ამოირჩიონ 24 ხმოვანი—ქალაქის წარმომადგენელნი. 15 იქნება კენჭის-ყრა მეორე ხარისხის ამომრჩეველთა და 18-ს—მესამესი.

მთელი გავლილი ოთხი წლის განმავალობაში მუდამ დღე, მუდამ წამს ვსჩიოდით, ყველაფერში ვემდუროდით ახლანდელ ქალაქის რჩევას (დუმას) და იმისაგან ამორჩეულ გამგეობას (უპრავას). ვემდუროდით და ვსჩიოდით, რომ არ ასრულებენ თავიანთ მოვალეობასაო, ქალაქის ინტერესებზედ არა ზრუნავენო, ხალხის გაჭირების შესამსუბუქებლად თითსაც არ ანძრევენო, ქალაქის შემატებასა და გამშვენიერებაზედ არ ჰფიქრობენო და სხვ. და სხვ.

ახლა გამოგვაჩნდება ჩვენ—თუ რამდენათ გულ-წრფელი იყო ჩვენი საჩივარი: თუ მართლა ვემდურით ახლანდელ რჩევასა და გამგეობას, უეჭველია, ამათ ხელ-მეორედ აღარ მივმართავთ კიდევ ჩვენს ბედზე საზრუნველად, ხელ-მეორედ აღარ ამოვირჩევთ ხმოვანებათ იმ პირთა, რომელთაც გავლილი ოთხი წლის სამსახურით დაგვიმტკიცეს, რომ ქალაქის სარგებლობა და თავიანთ ამომრჩეველებზე ზრუნვა იმათ ფეხებზე ჰკიდიათ.

ყველაფერი ამ კენჭის-ყრაზედ არის დამოკიდებული: თუ ხეირიან კაცებს ამოვარჩევთ ხმოვანებად, კარგი რჩევა გვეყოლება და ეს კარგი რჩევა, უეჭველია, რიგიან გამგეობას, რიგიან ქალაქის თავს და იმის თანაშემწეებს ამოირჩევს. მაშინ ქალაქის საქმეებიც კარგათ წავა.

თუ არა და ბრალი თქვენი, ბრალი ქალაქისა! არავის აღარ უნდა დავემდუროთ, ჩვენვე ვიქნებით დამნაშავენი, თუ შემდეგშიაც ისე უხეიროთ წავიდა წვენი თვით-მმართველობის საქმე, როგორც გავლილი ოთხი წლის განმავალობაში მიდიოდა.

ერთი უბედურება გვჭირს: მაინც-დამაინც გამოჩენილ, მდიდარ ხალხს ვეძებთ; თითქო ჩვენ გვგონია, რომ, თუ არ შეძლებული, თუ არ ფულიანი კაცი, ისე ვერავინ გაარიგებს საქმეს, ისე ვერავინ მოახერხებს ჩვენს წარმომადგენლობას. თითქო თუ ფულიანია კაცი, უეჭველად ჭკვიანიც და პატიოსანიც უნდა იყოს.

ეს ძალიან შემცდარი, ძალიან გავნებელი ჰაზრია. ცხოვრებაში ჩვენ თითქმის მუდამ ამის წინააღმდეგ მოვლენას ვხედავთ: რაც უფრო მდიდარია კაცი, ის უფრო ნაკლებად ჰზრუნავს ხოლმე სხვებზე, ღარიბებზე, საზოგადო სარგებლობის მოტანაზე; პირ-იქით ღარიბი კაცი უფრო ადვილად გაიგებს და უფრო მალე თანაუგრძნობს თავისთანავე ღარიბ ხალხს და უფრო გულითაც ეკიდება იმათ გაჭირებულ მდგომარეობის შემსუბუქებას, საზოგადო სიკეთის მოტანას.

ასს მდიდარში ერთს ვერ ნახავთ ჩვენში, რომ ჭკუითა და პატიოსანის სახსრებით და ღონის-ძიებით შეეძინოს თავის სიმდიდრე. ყველამ კარგათ ვიცით, რომ ჩვენებური მდიდრებითითქმის ყველა ხალხის მოტყუებით, გაიძვერობით, ქრთამის შემწეობით და სხვა ამისთანა ოინებისა და ხერხის წყალობით გამდიდრებულან.

და ამისთანა ხალხს ვირჩევთ ხოლმე ჩვენ წინამძღომლებად, ჩვენ წარმომადგენლებათ! იმისთანა ხალხს ვირჩევთ, რომელთაც ადამიანის უბედურებისა და გაჭირებისათ ვისგული გაქვავებული აქვთ, რომელთაც საზოგადო ინტერესი თავის საკუთარი ჯიბის ინტერესად მიაჩნიათ, რომელთაც მხოლოთ ერთი მიზანი და სურვილი აქვთ ცხოვრებაში—რა საშუალებითაც, რა ღონის-ძიებითაც იქნება მოიპოვონ სიმდიდრე.

ამისთანა ხალხს ვირჩევთ და შემდეგ, როცა ამათ ტკბილად სძინავთ, როცა ესენი იმდენათ ზრუნავენ ქალაქის ღარიბ ხალხზე და დაჭისებაზე, რამდენათაც ჩვენ ახლა შარშან დღლის თოვლზე ვზრუნავთ, ვწუხებით, ვჩივით, ვემდურით ამათ და საყვედურს უცხადებთ!

ჩვენს თავს უნდა ვემდუროდეთ, ჩვენს თავს უნდა უწყრებოდეთ და არა ამათ! ჩვენვე ვართ დამნაშავენი: რად ამოვირჩიეთ ესენი ისეთი საქმის გასარიგებლად, რომელიც გროშათ არ მიაჩნიათ?! რად დავისვათ კისერზე? რად მივანდეთ ამათ ჩვენი ბედი და ჩვენ საჭიროებაზე ზრუნვა?!

გამოცდილება იმიტომ არის კარგი, რომ ჭკუას ასწავლის კაცს. ერთხელ ვსცადეთ ამ გვარი ხალხი და კარგათ დავრწმუნდით, რომ არ გამოგვადგნენ.

ვნახოთ ახლა—ვისწავლეთ ჩვენ ჭკუა, თუ არა? ვნახოთ—მივაგნებთ ჩვენ ახალს ხალხს, საზოგადო სარგებლობისათვის გულ-შემატკივარ და უანგაროთ ქალაქისთვის მზრუნველ ხალხს, თუ არა?

მოვნახავთ, მივაგნებთ ამისთანა ხალხს—კარგი; არა და შემდეგში ჩვენვე ვიკითხოთ, ჩვენვე ვირტყათ შუბლში ხელი..

ს. მ.

დღიური

*** ჩვენ მივიღეთ პეტერბურღიდამ წერილი იქაურ მედიკო-ხირურგიის სტუდენტების არეულობის თაობაზედ, რომლიდამაც ამ თავით შემდეგი ცნობები მოგვყავს:

უმთავრესი მიზეზი არეულობისა ყოფილა შემდეგი გარემოება: მედიკო-ხირურგიის სტუდენტებს ეთხოვნათ პროფესსორის ბოტკინისათვის, რომ მოეხერხებინა აკადემიის პროფესსორების რჩევის (კრების) შედგენა და ამ რჩევას მოელაპარაკნა სტუდენტების შევიწროებულ მდგომარეობაზედ. უფ. ბოტკინი და აგრეთვე რამდენიმე სხვა პროფესსორებიც დაპირებოდნენ სტუდენტებს ამ თხოვნის შესრულებას. მაგრამ აკადემიის რექტორი წინააღმდეგი იყოვო.

ამის გამო სტუდენტები შეკრებილან აკადემიის ეზოში იმ განზრახვით, რომ ეთხოვათ რექტორისათვის რჩევის შეკრება და სტუდენტების მდგომარეობაზე მოლაპარაკება.

ამ დროს პოლიციას გაეგო სტუდენტების თავ-მოყრა და ცხენოსანი ჟანდარმებისა და ყაზახების საშუალებით გაეფანტათ სტუდენტები.

1 ქრისტეშობისთვეს 150-ზედ მეტი სტუდენტი ყოფილა დატუსაღებული. შემდეგის ორის დღის განმავალობაში კიდევ 250-მდინ დაუტუსაღებიათ ასე, რომ ამ ჟამად სულ 400 სტუდენტზე მეტი არის დატუსაღებულიო. დანარჩენ სტუდენტებს გარდაუწყვეტიათ, რომ, სანამ იმათ ამხანაგებს არ გაათავისუფლებენ, მანამ არ ივლიან აკადემიაში.

*** კავკასიის სამეურნეო საზოგადოებასთან შესდგა ცალკე განყოფილება ამ საზოგადოებისა, რომელსაც ერქმევა სახელად „ბაღოსნობის განყოფილება". როგორც თვით სახელიდამა სჩანს, ამ განყოფილების მოვალეობა ის იქნება, რომ იზრუნოს კავკასიის მხრის ბაღოსნობის გაუმჯობესობაზედ, კარგი სამზღვარ გარეთის ხეხილების, წვანილეულის, ვაზების გავრცელებაზედ და სხვ. და სხვ.

განყოფილების თავმჯდომარედ ამორჩეულია უფ. პენჩინსკი, წევრებად: გე-

ევსკი, შერრერი (აკლიმატაციის ბაღის გამგებელად), თ. ზ. ჯორჯაძე, რაფ. ერისთავი, უ.უ. ბურგინძეგოვი, ენიკალოფოვი, ყორღანოვი და სხვ.

*** ბუშინწინ, დილის ათ საათზე ქუთაისიდამ გამოგზავნილი ტელეგრამმა გუშინ დილის 11 საათზე მოგვივიდა. ასე მსწრაფლად ხომ რკინის გზასაც დააქვს უბრალო ფოჩტა. ჩვენს ტელეგრაფის უწყებას, ეტყობა, ვერ გაუგია, რომ ტელეგრაფი სისწრაფისათვის არის მოგონილი და შემოღებული.

*** ქუთაისიდამ გვწერენ, რომ ამ ჟამად იქითკენ ისეთნაირად თბილათ, რომ ზოგიერთი ხეხილები, როგორც მაგალითად ტყემალი, ატამი, ჭანჭური და სხვ. ხელ-მეორედ აჰყვავებულა და ტყემალს კი ისეთი დიდი ნაყოფი გამოესხა, რომ, თუ ერთ კვირასაც გასტანა ამ გვარმა სითბომ, საჭმელში მოსახმარისი იქნება.

წერილი რედაქტორთან

უფ. რედაქტორო!

ამ ჟამად ჩვენ ქალაქში საითაც გაიარო, სულ ქალაქის ახალ თავისა (გალავის) და ხმოვანების (გლასნების) ამორჩევაზედ არის ლაპარაკი.

ვინც-კი ნაცნობი შეგვხვდება, მაშინვე იმას გკითხავს: აზრში რომელი გყავთ გალავად, ანუ ხმოვანები ვინ იქნებიანო, უპრავის ჩლენებს სცვლიან თუ არაო და სხვა.

ამასთანავე ღმერთს ევედრებიან: ღმერთო, იმ დროს შეგვასწარ, რომ ჩვენ ქალაქის გულ-შემატკივარი მოჭირნახული და საზოგადო სარგებლობისათვის მზრუნველი თავი და ხმოვანები ამოერჩიოსო, მეტადრე ამ უთვალავ საწყალ ხალხისათვისაო ამ გაჭირებულ აუტანელ დროშიო. მაგრამ თან ამასაც ამბობენ, რომ ქალაქის ხალხი თავისებურად პირ-ფერობითა და მიდგომით დაიჭერს საქმესო, და მაშასადამე რიგიანი არა გამოვა-რაო.

ეს მიდგომაც რომ არ იყოს, პირველი ხარისხის ამომრჩევლები თურმე სულ 45 კაცია, მდიდარი და საქმიანი; ამ რიცხვიდგან 24 ხმოვანი უნდა აირჩეს, ე. ი. ნახევარზე მეტი, და ყველა ესენი ისე არიან თავიანთ საკუთარ საქმეში გართულნი, რომ ქალაქი და მისი სარგებლობა ფეხებზე ჰკიდიათ, მაშასადამე არც ივლიან რჩევაში და მით დააბრკოლებენ საქმეების განხილვას.

თქმა არ უნდა, რომ ახლანდელს თავს ბევრი სარგებლობის მოტანა შეეძლო ქალაქისათვის, მაგრამ „რა ქნას კარგმა მონარდემა, თუ დუშაში არ მოუვა“: ხმოვანებისგან ბევრნაირ დაბრკოლებას ხედავდა...

ამომრჩევლებს ეს ყველა უნდა კარგად ახსოვდესთ. თავი ვერას გაარიგებს, თუ სხვა ასოები დამბლები არიან. ამომრჩევლებმა უნდა კარგად იცოდნენ, რომ ქალაქს ეჭირება იმისთანა პირები, რომელთაც ბეჯითად უყვარდესთ საზოგადო საქმე, ჰქონდეთ გამოცდილობა ცხოვრებაში, ესმოდეთ ვაჭრობის საქმე, სინიდისითა და სიმართლით უყურებდნენ საქმეს, უყვარდეთ აქაური საწყალი ხალხი, რომელიც ცხოვრებაში მეტის-მეტად შეწუხებულია უსვინიდისო ვაჭრებისაგან, შეეძლოთ სიაფეზედ ზრუნვა და უზარებოდესთ ფიქრი და შრომა იმაზედ, რომ თფილისს მომეტებული სიმშვენიერე მისცენ, მომეტებული სიმდიდრე შესძინონ და სხვ. და სხვ.

აი ამისთანა ხმოვანები გვეჭირება ჩვენ, რომ ესენი ესმოდესთ კარგად, და არა დიდი კაცები, ანუ დიდი ვაჭრები, ან დიდი მდიდრები, რომელთაც—მაძღრებს მშიერებისა და შეწუხებულებისა არა გაეგებათ-რა..

ხმოვანებად საჭიროა ახალი, სალი ხალხი, ცხოვრებისაგან გაუფუჭებელი, რომელთაც ჯერ გული არ გაჰქვავებიათ და საზოგადო კეთილი ისე სწამთ, როგორც საკუთარი კეთილი.

ჩვენ ქალაქს ყველაფერი აქვს ამისთანა ხმოვანებს გარდა. ახლა ჩვენზედ, ამომრჩევლებზედ, არის დამოკიდებული, რომ თავი არ შევირცხვინოთ, თითით საჩვენებელი არ გავხდეთ, თორემ ჰლამის ქალაქის მმართველობის საქმეში უნიჭობა დავიმკვიდროთ...

მეკენჭე

უცხო ქვეყნები

ინგლისი და ავღანი

ზოგიერთს რუსულ გაზეთებში დაბეჭდილია შემდეგი დეპეში 1 ქრისტეშობისთვეს მიღებული ბერლინიდამ:

„აქ დარწმუნებით ამბობენ, რომ რუსეთსა და ინგლისს შეუკრავთ ერთმანეთში პირობა, რომლის ძალითაც რუსეთი არ მიიღებს სრულად მონაწილეობას

ფელეტონი

არტაანის ამბები

(დასასრული *)

აქ, არტაანში, ხშირად მოაქვთ გასასყიდათ აჭარელებსა და სხვა ქართველებსაც ხილი და სხვა საზრდო და მე ხშირად მომიხდება ხოლმე ამათთან ლაპარაკი; მაგრამ, სამწუხაროდ, მინამ კაცი ამათ ძალიან არ დაუახლოვდება, უნდოთ არიან და ყველა იმის თხოვნას და კითხვას ეჭვით უყურებენ. აქ ამათთან დაახლოვებაც შეუძლებელია, რადგანაც გაჰყიდიან თუ არა სავაჭროს, მაშინვე უკან ბრუნდებიან.

ამის გამო, თუმცა მე მოწადინებული ვარ ამათი ლექსების, სიმღერების, ანდაზების და სხვ. შეკრებას, მაგრამ ამ მიზეზებისგამო არ მეძლევა შემთხვევა ამ წადილის აღსრულებისა და არც გარემოება მაძლევს ნებას—მე თითონ ვიმგზავრო ამათ სოფლებში.

საზოგადოთ ამათთან ლაპარაკი ძალიან სიფრთხილით უნდა, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ამათ ხალხოსნობას შეეხება კაცი. ამათი შეხედულობით, სარწმუნოება და ხალხოსნობა ერთი და იგივეა, ე. ი. ამათთვის გინდა მითქვამს ქართველი ხარო, გინდა ქრისტიანი ორივე ერთნაირად ესმით. ამისათვის ამ საგანზე ლაპარაკი მაგრე რიგათ არ ეპრიანებათ, თუმცა ზოგიერთა რასაკვირველია, უფრო ხამები, გაკვირვებით უგდებენ ყურს, როდესაც ჩვენებური ვინმე ლაპარაკობს ქართულს და თუ ისიც უთხარი, რომ ან ქართველი ხარ, ან ძახელი ამათ გაკვირვებას ბოლო არ ექნება, რადგანაც ამათ ჰგონიათ, რომ საქართველოს, მარტო ბურია შეიცავს და არ იციინიან—თუ ბურიას გარდა საქართველოს ბევრი სხვა ნაწილ ებიც აქვს.

არიან ამათში ისეთნი პირნიც, რომელთაც იციან თავიანთ ხალხოსნობა და ქართველებსაც ეძახიან თავიანთ თავს, მაგრამ გაფუჭებული და დამახინჯებულია ეს შეხედულობა მაჰმადის ფანატიკური სწავლისაგან.

ამის ნიმუშად მოგიყვანთ ერთი ლივანელი მოლლის თუ ჰაჯის—სწორეთ არ ვიცი—ბაასი, რომელიც პირველად ს. შადრევანში გავიცანით მეღა აქაურმა „დროების“ კორრესპონდენტმა ბავრელმა და შემდეგ კიდევ მარტოთ შემხვდა ის ერთს სხვა სოფელში.

ეს პირი ბუნებას კარგათ დაუსაჩუქრებია ჭკუით, მაჰმადის სწავლაშიაც კარგათ არის განვითარებული და ქართული ენაც მშვენივრად იცის, რასაკვირველია, მარტო ლაპარაკი და არა წერა-კითხვა წინათვე კი ბოდიშს ვითხოვ, რომ მე არ შემიძლიან დავიცვა ეს კილო ენისა, რა კილოზედაც ეს ლაპარაკობდა.

— მეც და სხვა ჩემი ქვეყნელებიც მელაპარაკებოდა—შთამომავლობითაც, შეხედულობითაც და სხვაფრივაც ქართველები ვართ,—ეს მე ძალიან კარგათ მესმის; მაგრამ სარწმუნოება მაჰმადისა გვიჭირავს. რადგანაც ყოველმა პატიოსანმა კაცმა და განსაკუთრებით ჭეშმარიტმა მაჰმადიანმა ხალხოსნობის წინაშე უპირატესობა უნდა სარწმუნოებას აძლიოს, ამისთვის მე სულით და გულით ვეკუთვნი ოსმალეთს და არა ქართველებს და ჩემს სამშობლოს შეადგენს ჩემი თანამორწმუნე ოსმალეთი და არა საქართველო.

მე ამ აზრის შეცდომის დამტკიცება დაუწყე და მაგალითად მოუყვანე საფრანგეთი, ინგლისი და სხვანი, სადაც მრავალნი არიან სხვა-და-სხვა სარწმუნოების ხალხნი, მაგრამ ყველა თავის სამშობლოთ ჰხდის იმ მხარეს, საცა დაიბადა, და თავის მოძმეთაც იმ ხალხს, რომელსაც ის შთამომავლობით ეკუთვნის.

*) „დროება“, № 252.

ავღანსა და ინგლისს შუა ბრძოლაში; მაგრამ მაგიერად რუსეთს ეძლევა უფლება, რომ დაიჭიროს თავის ჯარებით ქალაქი მერვი.“

—ღენერალ რობერტსი, რომელიც ავღანის წინააღმდეგ გაგზავნილის ინგლისის ჯარების მთავარ-სარდალია, იწერება, რომ ჩვენი ჯარები ძალიან შეწუხებულია საშინელის სიცივისგანაო. ყველა გზები თავისუფალი არისო. ჯაგიებისა და ბილზაის ტომის ხალხთ ჩვენი მხარე უჭირავთო.

ოსმალეთი

„კელნის გაზეთში“ დაბეჭდილია ოსმალეთის ახალი მთავარ-ვეზირის ხაირედდინ-ფაშის ცირკულიარი უცხო ქვეყნის ოსმალეთის ელჩებთან, რომელშიაც ის აცხადებს, ახალი სამინისტროს მიზანი ის არისო, რომ წესიერება, კანონიერება და ახალი რეფორმები დაადგინოს ოსმალეთში, ისეთი რეფორმები, რომელმანც ყველა ხონთქრის ქვეშევრდომს ერთნაირი სიკეთე მოუტანოს და თანასწორი უფლება მიანიჭოსო. ამას გარდა ოსმალეთი ეცდებაო, რომ ბერლინის ტრაქტატი რაც შეიძლება მალე და ბეჯითად შეასრულოსო.

—ვენიდამ მოსული ტელეგრამმა გვაცნობებს, რომ, როდესაც რუსის ჯარები წავლენ აღმოსავლეთ რუმელიიდამ, ინგლისისა და ავსტრიის ჯარები ჩადგებიან ამ ქვეყანაში ქრისტიანების დასაცველადაო.

რუსეთი

იმ არეულობაზე, რომელიც პეტერბურღის მედიკო-ხირურგიის აკადემიის სტუდენტებმა მოახდინეს ამ დღეებში, შემდეგი ცნობებია რუსულ გაზეთებში დაბეჭდილი:

„პირველი კრება სტუდენტებმა 27 ნოემბერს მოახდინეს. მიზანი ამ კრებისა, როგორც თვითონ სტუდენტებმა გამოაცხადეს, ის იყო, რომ სტუდენტებს ჰსურდათ თავის დაჩაგრული ამხანაკების დახმარება. 29 ნოემბერს კიდევ უფრო მომეტებული სტუდენტები შეგროვდნენ, და 1 ქრისტეშობისთვეს საქმე იქამდინ მავიდა, რომ პოლიცია იძულებული შეიქნა ამ საქმეში გარეულიყო და გაეფანტა სტუდენტები ამ კრებებში ერია 50 კაცამდინ ისეთი პირები, რომელნიც უნივერსიტეტის სტუდენტებათ არ ითვლებიან. 29-ს უნივერსიტეტს სტუდენტებმა მოახდინეს უწესოება ქუჩებში. ბევრი სტუდენტები დატუსაღებულნი არიან და გამოძიება არის დანიშნული.“

— სახელმწიფო რჩევამ დაამტკიცა ახალი კანონი, რომლის ძალითაც 40 კაპეიკიანი ღერბის ქაღალდის ფასი სამ აბაზად შეიქნება. ამბობენ აგრეთვე, რომ რკინის გზის ფასსაც და არაყის აქციზსაც მომატებას უპირებენო.

ტელეგრამები

პეტერბურღი, 10 დეკემბერს. 7-ს დეკემბერს გზების მინისტრთან მივიდნენ საინჟინერო ინსტიტუტის სტუდენტები იმ განზრახვით, რომ მიეცათ იმისთვის საზოგადო თხოვნა, რომელიც საკუთრივ ამ სტუდენტებს არ შეეხებოდა. მინისტრმა გამოიხმო სტუდენტების გროვიდამ სამი სტუდენტი, აუხსნა ამათ იმათი მოქმედების უკანონობა და ამის შემდეგ სტუდენტები იმ წამსვე დაიშალნენ.

„მმართებლობის მოამბეში“ დაბეჭდილია: დიდის მთავრის მიხეილ ალექსანდრეს ძის მონათვლა 10 დეკემბერს არის დანიშნული. ღენ. ოკლობჟიოს უბოძეს თეთრი არწივის ორდენი ლახვრებით, კავკასიის ნამესტნიკის სალაშქრო კანცელარიის დირექტორსა თ. ტრუბეცკოის — თეთრი არწივის ორდენი ლახვრებით, ღენ.-ლეიტ. ბერხმანს—თეთრი არწივის; ბათუმის სამხედრო ღუბერნატორს ღენ. კომაროვს—პირველ ხარისხის სტანისლავა.

რომი, 8 დეკემბერს. შესდგა ახალი სამინისტრო.

სტამბოლი, 9 დეკემბერს. ამბობენ, რომ ოსმალეთის მმართებლობა ამ დღეებში მისცემს თ. ლობანოვ-როსტოვსკის პასუხს საბოლოო მორიგების პირობის შეკვრაზედაო.

ლაგორი, 9 დეკემბერს. ხაიბერის ხევიდამ იწერებიან, რომ ღენ. მოდ. წავიდა თავის ფარებით ბაზარის ხალხის დასასჯელათაო: ხმა არის, რომ ავღანის ემირი შირ-ალი გაიქცაო და თავის ქვეყნის გამგეობა მიანდო თავის შვილს იაკუბ-ხანსაო.

ფილადელფია, 9 დეკემბერს. რუსის კრეისერები „აზია“ და „ევროპა“ 2 დეკემბერს გამოდიან აქედამ კრონშტატისაკენ. ეს გემები ამერიკის კაპიტნებს მოჰყავთ.

მადრიდი, 9 დეკემბერს. გუშინ აქ

მაგრამ იმას ვერა შევასმინე-რა და პასუხად ის მოსცა, რომ ისინი სარწმუნოებაზე მტკიცენი ვერ არიანო და იქიდამაც წარმოსდგება იმათი მაგვარი შეცდომაო.

ამ თავის სარწმუნოებიდამ ამან ბოლოს ის დასკვნა გამოიყვანა, რომ ჩვენ რუსეთის სამფლობელოში არ უნდა დავრჩეთ და მოვალენი ვართ დიდი და პატარანი ავიყარნეთ და ოსმალეთში გადავსახლდეთო!...

მე ამას დაუმტკიცე, რომ ძალიან უგუნურობა იქნება თქვენის მხრივ მაგ აზრის სისრულეში მოყვანა-მეთქი; ოსმალეთი ისეთ მდგომარეობაშია, რომ იმ ხალხის მოვლაც არ შეუძლიან, რაც დარჩა-მეთქი და თუ გადასახლდებით, თქვენც ის დღე დაგადგებათ, რაც ამას წინეთ ჯანეთელებს და სხვებსა-მეთქი. თქვენ, უეჭველია, გეცოდინებათ, ან გაზეთებიდამ, ან სხვა წყაროებიდამ, რომ ისინი ნახევარზე მეტი შიმშილის და უსახლ-კარობით გასწყდა და დანარჩენნიც იძულებულნი შეიქმნენ ისევ თავიანთ დანგრეულ-დაოხრებულ ქოხ-მახობაში დაბრუნებულიყვნენ-მეთქი.

— ვინ მოგახსენათ?—მკითხა იმან ირონიულის ღიმილით.—თქვენმა გაზეთებმა?... თქვენი გაზეთები, როდესაც საქმე ოსმალეთს შეეხება, ბუზს აქლემათ გახდიან და ამისათვის განა დაეჯერებათ რამე იმათ, როდესაც ოსმალეთზე ლაპარაკობენ! გაზეთები თუ ჭეშმარიტების მიმყოლნი არიან, როგორც ოსმალეთზე ლაპარაკობენ, ისე თითონ თქვენზედაც უნდა ჭეშმარიტი ილაპარაკონ; თორემ რა გამოვიდა... თქვენი გაზეთები არ არიან ჰყვირიან: ოსმალეთი ლაზებს იარაღის ტარების ნებას არ ეძლეოდა, იმაზედ კი გაჩუმებულან, რომ ორი დღე არ არის დაგვიპყერით და ზოგს, არამც თუ იარაღი, დანაც აღარ შეარჩინეთ და ზოგსაც კიდევ ეხლა უპიროებთ იარაღის აყრას? თქვენი გაზეთები ჰყვირიან, რომ ოსმალეთის მმართებლობა დიდს ხარჯს იღებს ხალხისაგან, მაშინ როდესაც თქვენ ეს „დიდი ხარჯი“ დაპყრობისა-თანავე ერთი-ხუთათ გაგვიხადეთ და უფასოდ ცეცხლის ასანთებს შეშასაც აღარ აძლევთ საწყალს ხალხს. ეს ოსმალეთის მმართებლობის დროს სიზმრათაც არავის უნახავს. თქვენი გაზეთები ამტყუნებდენ და კიდევაც ამტყუნებენ ოსმალეთის მოხელე პირებს ხალხთან უკანონო ქცევაში და ქრთამების ღებაში. ახლა ხომ თქვენი დაყენებული პირებია აქ, აბა თქვენმა გაზეთებმა თვალები გაახილონ და ნახონ—რას შვრებიან, თქვენი მოხელეები? თქვენ გვწამებთ ქრისტიანების ცუდს მოპყრობას,— აბა ახლა ნახონ თქვენმა გაზეთებმა რას გვიშვრებიან სომხები?.. ვეჰალლა, იმათ, რომ შეეძლოთ იმაზედ უარესს დღესაც, დაგვაყენებდენ, რასაც თქვენ გვწამებთ. განა გასაკვირველი-ღა იქნება, რომ ჩვენ დრო ჩაგვივარდეს ხელში და ამ ბიაბრობის შემდეგ, რაც ამათგან ჩვენ გვადგას, მართლა ისე მოვეპყროთ, როგორც გვწამებთ?.. ხომ იცით გაბრაზებულს ხალხს გონება ეხურება და თავის მოქმედებით ავი და კარგი აღარ ესმის“...

კიდევ ბევრი რამ ჩამოთვალა ჩემმა მობაასემ, მაგრამ მაგალითად ესეც კმარა, რასაც გწერთ. რამოდენად მართალია ეს ამისი ნალაპარაკევი, საფუძვლიანია თუ არა ყველა ეს, მე ამისი სრულებით არავიცი-რა,—იმის ბაასი მოგიყვანეთ მხოლოდ იმის ნიმუშად, თუ ზოგიერთას რა შეხედულობა აქვს თავის ხალხოხნობაზე და აწინდელ თავიანთ მდგომარეობაზე. რასაკვირველია, ამისთანა აზრებს ჰქადაგებენ ზოგიერთა ფანატიკოსი მაჰმადიანები და არა თვით ხალხი.

ჭია-ჭამია

არტაანი, 14 ნოემბერს.

გარდაიცვალა აქაური რუსის ელჩი პუდრიავცევი.

სტამბოლი, 9 დეკემბერს. მუხარ-ვა-ხომი და აბბედდინ-ფაშები დანიშნული არიან იმ კომისიის წევრებად, რომელმანც ოსმალეთსა და საბერძნეთს შუა სამზღვრები უნდა გაიყვანოს. ხეირედდინ-ფაშას მინდობილი აქვს მორიგდეს ავსტრიასთან ახალი ბაზრის თაობაზედ.

პეტერბურღი, 11 დეკემბერს. „ახალ დროებაში“ დაბეჭდილია ხმა, რომ სახელმწიფო რჩევამ დაამტკიცა კანონი რკინის გზის ბილეთების ფასის მომატებაზედ.

სახელმწიფო რჩევაში მონათლეს გუშინ დ. მ. მიხეილ ალექსანდრეს ძე. სახლები შემკობილია ბაირაღებით, საღამოს ქალაქი გაჩაღებული იყო.

ლონდონი, 11 დეკემბერს. გაზ. „დეილი ნეუსს“ ტელეგრამმა მოუვიდა ალლახაბადიდამ, რომ ავღანის ემირი რუსის ელჩებთან ერთად მიდის ბალკაში. ჯალალაბადსა და კაბულს შუა სრული არეულობა და უწესოება ჰ უფევს. ცუკურკელები მიჰბიან მთიებში ინგლისის ჯარების წინ; აგათ სიმაგრეებსა და სახლებს ანგრევენ.

პეტერბურღი, 11 დეკემბერს. აქ ყინვა დაიწყო.

განცხადებანი

დამარხვა

ვისაც ჰსურს თავიანთ **მიცვალებულის გასვენების დროს** ჰყავდეს **მუზიკა** იაფ ფასად, შეუძლია მიმართოს **ჩეხსლავიანურ ორკესტრის** დირექტორს უფ. მატუშეკს, რომელიც ცხოვრებს მუხრანსკის ქუჩაზედ, სახლის № 27.

(3—1)

1879 წელს გაზეთი

ბაქოს ცნობანი

(БАКИНСКІЯ ИЗВѢСТІЯ)

გამოვა ბაქოში ისე, როგორც წინა წლებში გამოდიოდა.

ღირება წელიწადში, ბაქოში, მიტანით—5 მან; ნახევარ წლით—3 მან., სამთვით—1 მან. 75 კ., თვეში —75 კ. გაგზავნით ყველა ქალაქებში—6 მან., ½ წლის—3 მან. 50 კაპ., სამი თვით—2 მან., თვეში—90 კაპ.

ხელის-მოწერა მიიღება ბაქოში, დაშევის სახლში, მილიუტინის ქუჩაზედ და ბაქოს ურთიერთ კრედიტის ბანკში. ბაქოს გარეთ მცხოვრებნი ამ ადრესით დაიბარებენ გაზეთს: Въ Баку, въ редакцію „Бакинскихъ Извѣстій.“

(3—1)

თფილისის ქალაქის რჩევის (დუმის) გარდაწყვეტილების ძალით, რომელიც დადგენილი იყო ნოემბრის 16-ს ამომრჩევითი კრებები მომავალი ოთხი წლისათვის, რჩევისათვის ხმოსანთა (გლასნების) ამორჩეველად, იქნება შემდეგ რიცხვებში:

პირველი რაზრიადის ამომრჩეველები შეიკრიბებიან 12 ქრისტეშობისთვეს ქალაქის გამგეობის (უპრავის) ზალაში, ალიხანოვის სახლებში, სერგიევის ქუჩაზე. სხდომა დაიწყება დილის 10 საათზედ.

მეორე რაზრიადის ამომრჩევლები უნდა შეიკრიბნენ 15 ქრისტეშობისთვეს თფილისის საბრანიის (კლუბის) ზალაში, თ. მუხრან-ბატონის სახლებში, გოლოვინის პროსპექტზე. სხდომა დაიწყება სწორედ დილის 10 საათზე.

მესამე რაზრიადის ამომრჩევლები უნდა შეიკრიბნენ 18 ქრისტეშობისთვეს ზემოხსენებულისავე თ. მუხრან-ბატონის სახლის ზალაში. სხდომა დაიწყება აგრეთვე სწორედ დილის 10 საათზე.

თფილისის ქალაქის გამგეობა აცხადებს რა ამას საყოველთაო საცნობელად მოიწვევს უფალთ ამომრჩეველთა: I რაზრიადისას—12 ქრისტეშობისთვეს, მე-II რაზრიადის—15 ქრისტეშობისთვეს და მე-III რაზრიადის—18 ქრისტეშობისთვეს, რათა მობრძანდნენ კრებებზე დანიშნულ ალაგას და დანიშნულ საათს.

ვისაც ამომრჩეველთ სიის მიღება სურს, შეუძლიან მობრძანდეს ქალაქის გამგეობაში და მიიღოს იქიდამ ეს სია ყოველ დღე გარდა კვირა და უქმ დღეებისა დილის 10 საათიდამ ვიდრე ნაშუადღევის 2 საათამდინ.

(6—6)

ყოველ-დღიური პოლიტიკური და ლიტერატურული რუსული გაზეთი.

მიმოხილვა

(ОБЗОРЪ)

გამოიცემა თფილისში 1879 წელსა ამავე პროგრამმითა, მიმართულებით, ამავე ვადეში და ამავე სიგრძით, როგორც 1878 წელს გამოდიოდა.

ხელ-მოსაწერი ფასი, გაგზავნით და მიტანით: წელიწადში—15 მან., ნახევარ წლის—8 მან., სამი თვის—4 მან. 25 კ. და ერთის თვით—1 მან. 50 კაპ. მსურველს შეუძლიან ხუთ-ხუთი მანეთი შემოიტანოს პირველს იანვარს აპრილსა და აგვისტოს.

ხელის-მოწერა მიიღება გაზეთის კანტორაში ქ. თფილისში, გოლოვინის პროსპექტზე, სახლს № 7. ქალაქს გარეშე მცხოვრებნი ადრესით დაიბარებენ გაზეთს: Въ г. Тифлисъ, въ Редакцію газеты „Обзоръ“.

რედაქტორი ნ. ნიკოლაძე.

რკ. გზა.	დილა.		საღამ.		II კ.		III კ.	
თფილისი	9	21	5	18	მ.	კაპ.	მ.	კაპ.
მცხეთა	10	11	6	27	-	68	-	38
გორი	11	58	9	43	2	40	1	33
ხაშური	1	29	11	57	3	92	2	18
სურამი	1	44			4	42	2	46
ყვირილა	5	49			5	81	3	23
რიონი	6	5			6	75	3	75
სამტრედია	7	51			7	73	4	29
ახალი სენაკი	8	43			8	57	4	76
ფოთი	9	5			9	75	5	42
ფოთი	9	3						
ახალი-სენაკი	10	14			1	18	-	6
სამტრედია	11	5			2	6	1	14
რიონი	12	13			3		1	69
ყვირილა	1	18	ღამე.		3	96	2	21
სურამი	5	12	1	10	5	33	2	96
ხაშური	5	39	1	37	5	84	3	24
გორი	7	5	4	8	7	36	4	9
მცხეთა	8	50	6	59	9	8	5	4
თფილისი	9	31	7	56	9	75	5	42

ტელეგრაფი	მან	კაპ.
ოცი სიტყვა თფილისიდამ:		
კავკასიის აქეთა მხრის ყველა ქალაქებში	—	50
როსტოვს, ოდესას, მოსკოვს	2	—
პეტერბურღს, ვარშავას	2	—
ოსმალეთში, შვეიცარიაში	3	—
იტალიაში და საფრანგეთში	3	50
ინგლისში	3	75

ფოსტა

ა) თფილისიდამ: სამზღვარ გარეთ, ქუთაისს, რუსეთს— ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და ხუთშ. ოზურ.—პარასკ. და ორშ. კახეთს—სამშ. და შაბ. ბ) ქუთაისიდამ: თფილისსა და ფოთისკენ— ყოველ დღე, კვირას გარდა. ოზურგეთს—ორშ. და პარასკ.

წიგნის გაგზავნა რუსეთში და სამზღვარ გარეთ:	კაპ
ლოტი წიგნი	4
დაზღვეულის (სამი მისხალი)	8

მაზანდა	მან	კაპ
თფილისი, 9 დეკემბერს		
ფქვილი თეთ. განჯისა, ფთ.	1	80
ფქვილი წითელი	1	60
ქერი ფუთი	1	30
ბამბა ერევნისა, ფუთი	7	20
— ამერიკისა, ფუთი	8	—
გაპენტილი ბამბა ფუთი	10	—
მატყლი თუშური ფუთი	7	50
— თარაქამისა ფუთი	4	80
აბრეშუმი ნუხური სტ.	2	—
ქონი, ფუთი	5	80
ქონის სანთელი ფუთი	7	—
სტეარინის სანთელი, ფთ.	12	40
ხორცი ძროხისა, ლიტ	—	90
—ცხვრისა, ლიტრა	—	90
სპირტი ვედრო	4	80
შაქარი, ბროც. ფუთი	7	50
—ფხვნილი ფუთი	6	40
ყავა გრგვალი, გირვ.	—	70
ზეთი ქუნჯუთისა ფუთი	12	80
თამბაქო, საშუალო ფთ.	6	80

თფილისის სამკურნალო.

ერევნის მოედანზე, წ. ნამძღვრიშვილის სახლებში.

ავათმყოფებს მიიღებენ ყოველს დღე დილის 9 საათიდამ 1-მდინ.

ორშაბათს: ვერიჩევი და ბარლევიჩი—შინაგ. ავათ., ქიურჩარიანცი—საჯარო ექიმი და საშვილოს ოპერაციები.

სამშაბათს: ვერმიშევი—შინაგ. ა. ბ ხუტოვი—საბებიო და ბავშვის, პეუნოვი—თვალის.

ოთხშაბათს: ვერმიშევი შინაგანი.

ხუთშაბათს: ვერმიშევი—შინაგ., ქიურჩარიანცი—იფილიტიკური და საშარდე ორგანების.

პარასკევს: ვერმიშევი-შინაგ., ა. ბახუტოვი—საბებიო ქალისა და ბავშვებს.

შაბათს: ვერმიშევი შინაგ., და პეუნოვი—თვალისა.

Дозволено цензурою. Тифлисъ 11 Декабря 1878 г. Типографія Меликова. გამომცემ. ს. მელიქიშვილი რედაქტორი ს. მესხი.